



Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata.

SAŽETAK PRESUDE

ŽALBENO VIJEĆE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

Haag, 20. mart 2019.

Sažetak presude Žalbenog vijeća u postupku protiv Radovana Karadžića

U nastavku je sažetak presude koju je danas pročitao sudija Vagn Joensen.

Žalbeno vijeće izreklo je danas presudu u predmetu *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, u skladu s pravilom 144(D) Pravilnika o postupku i dokazima mehanizma (Pravilnik). Ovaj sažetak sadrži ključna pitanja iznesena tokom žalbenog postupka i glavne zaključke Žalbenog vijeća i ne predstavlja nijedan dio službene, mjerodavne Presude.

A. Kontekst

Tokom perioda na koji se odnosi Optužnica, Radovan Karadžić je obavljao funkcije u rukovodstvu bosanskih Srba i od decembra 1992. bio predsjednik Republike Srpske (RS) i vrhovni komandant njenih oružanih snaga (VRS).

Dana 24. marta 2016., Pretresno vijeće Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) osudilo je Karadžića za genocid, za zločine protiv čovječnosti i za kršenja zakona i običaja ratovanja zbog njegovog učešća u četiri udružena zločinačka poduhvata, i to: (i) "sveobuhvatnom UZP-u", čiji je cilj bio da se trajno uklone bosanski Muslimani i bosanski Hrvati s područja na koja su bosanski Srbi polagali pravo u opštinama širom Bosne i Hercegovine; (ii) "UZP-u vezanom za Sarajevo", čiji je cilj bio da se kampanjom snajperskog djelovanja i granatiranja terorističke civilno stanovništvo Sarajeva; (iii) "UZP-u vezanom za Srebrenicu", čiji je cilj bio da se eliminišu bosanski Muslimani u Srebrenici 1995. godine; i (iv) "UZP-u vezanom za uzimanje talaca", čiji je cilj bio da se osoblje UN-a uzme za taoce kako bi se NATO prisilio da se uzdrži od vazдушnih udara na ciljeve bosanskih Srba. Pretresno vijeće je Karadžića osudilo na kaznu zatvora od 40 godina.

Karadžić je pred Mehanizmom podnio žalbu na osuđujuću presudu i izrečenu mu kaznu. Od Žalbenog vijeća je tražio da poništi sve njegove osuđujuće presude i donese oslobađajuću presudu ili, alternativno, da naloži novo suđenje ili da mu smanji kaznu. I Tužilaštvo je podnijelo žalbu, osporavajući neke zaključke Pretresnog vijeća i kaznu izrečenu Karadžiću. Strane u postupku su svoje usmene argumente iznijele pred Žalbenim vijećem 23. i 24. aprila 2018.

B. Pravičnost sudskog postupka

U osnovama 1-27 svoje žalbe, Karadžić tvrdi da je postupak pred Pretresnim vijećem bio nepravičan. On tvrdi da je Pretresno vijeće prekršilo njegovo pravo na pravično suđenje, a naročito njegovo pravo da sam sebe zastupa, da lično prisustvuje obilascima mjesta događaja, da blagovremeno bude obaviješten o navodima za koje se tereti u Optužnici, i da mu se sudi pred nepristrasnim sudom. On takođe tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u sljedećem: kada nije smanjilo obim optužbi koje protiv njega iznosi tužilaštvo i kada nije preduzelo mjere zbog

Za više informacija stupite u kontakt sa Službom za odnose s javnošću

u Arushi, Tel.: +255 (0)27 256 5376

u Haagu, Tel.: +31 (0)70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Pratite nas na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.irmct.org



kršenja pravila o objelodanjivanju; kada je formalno primilo na znanje činjenice o kojima je presuđeno i oslonilo se na velik broj njih; kada je prihvatilo u spis i nepravično se oslonilo na pismene dokaze umjesto usmenih iskaza; kada je odbilo njegov zahtjev da unakrsno ispita jednog svjedoka tužilaštva; kada je odbilo da uvrsti dokaze odbrane i nepravično ih isključilo; kada je dopustilo da određeni svjedoci tužilaštva svjedoče uz zaštitne mjere; kada je odbilo da odbrani omogući lakše izvođenje dokaza odbivši da za svjedoke odbrane izdaje *subpoena*, primora ih da svjedoče, odobri im zaštitne mjere, odredi im pravnog zastupnika ili da ponovo otvori dokazni postupak kako bi se saslušao jedan potencijalni svjedok odbrane; i na kraju, kada je odbilo da izuzme iskaze ratnih dopisnika i da uvaži parlamentarni imunitet.

Žalbena vijeće konstatuje da je Pretresno vijeće povrijedilo Karadžićevo pravo da mu se sudi u njegovom prisustvu odlučivši se na dva obilaska mjesta događaja bez prisustva Karadžića. Međutim, Žalbena vijeće konstatuje da time što nije prisustvovao obilascima mjesta događaja Karadžiću nije nanesena stvarna šteta, te da konstatacija da je došlo do kršenja njegovih prava predstavlja djelotvorno pravno sredstvo.

Žalbena vijeće takođe konstatuje da je Pretresno vijeće pogriješilo time što se nije izjasnilo o meritumu Karadžićevog podneska u kojem se tvrdi da je u vezi s izjavom jednog svjedoka prekršeno pravilo o objelodanjivanju, ali zaključuje da time Karadžiću nije nanesena šteta. U svakom drugom pogledu, Žalbena vijeće konstatuje da Karadžić nije pokazao da je sudski postupak prema njemu bio nepravičan. Shodno tome, Žalbena vijeće odbija Karadžićeve žalbene osnove 1-27.

C. Opštine

U žalbenoj osnovi 28, Karadžić osporava zaključak Pretresnog vijeća da je postojao zajednički plan da se bosanski Muslimani i bosanski Hrvati trajno uklone s područja na koja su bosanski Srbi polagali pravo u opštinama širom Bosne i Hercegovine, kao i ocjenu Pretresnog vijeća u vezi s dokazima koji se odnose na sveobuhvatni UZP. Žalbena vijeće konstatuje da Karadžićevi argumenti predstavljaju tek neslaganje sa ocjenom dokaza od strane Pretresnog vijeća, a da pri tom ne pokazuju da je napravljena ikakva greška. Prema tome, Žalbena vijeće odbija Karadžićevu žalbenu osnovu 28.

U osnovi 29, Karadžić osporava osuđujuću presudu prema trećem obliku udruženog zločinačkog poduhvata za zločine navedene u tačkama 3 – 6 Optužnice i tvrdi da postoje uvjerljivi razlozi da Žalbena vijeće odstupi od standarda *mens rea* na koji se Pretresno vijeće oslonilo kada ga je osudilo za progon, ubistvo i istrebljenje. Konkretno, on tvrdi da Žalbena vijeće treba da odstupi od standarda *mens rea* o postojanju svijesti o *moćnosti* da bi takvi zločini *moгли* biti počinjeni, ako se ima u vidu presuda Vrhovnog suda Ujedinjenog Kraljevstva u predmetu *R. v. Jogee; Ruddock v. The Queen*, gdje je ukinut analogni standard. Nakon što je razmotrilo ovo pitanje, Žalbena vijeće nije ustanovilo da postoji ikakav uvjerljivi razlog da odstupi od uvriježene jurisprudencije Žalbenog vijeća u vezi s *mens rea* za treću kategoriju udruženog zločinačkog poduhvata. Shodno tome, Žalbena vijeće odbija Karadžićevu žalbenu osnovu 29.

U osnovi 30, Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada ga je osudilo za progon putem prisilnog premještanja zatočenika koji su razmjenjivani kao zarobljenici, pošto mu takvo ponašanje nije stavljeno na teret u Optužnici. Žalbena vijeće primjećuje da iako se u Optužnici konkretno ne navodi da su među žrtvama prisilnog premještanja ili deportacije bile i osobe koje su bile zatočene i/ili razmijenjene, u Optužnici se, međutim, tereti za progon kao zločin protiv čovječnosti počinjen nad bosanskim Muslimanima i bosanskim Hrvatima na 21 području Bosne i Hercegovine, u vremenskom periodu od preko tri godine. Iz razloga objašnjenih u Presudi, Žalbena vijeće konstatuje da privremeno zatočenje nekih od žrtava prisilnog premještanja prije njihovog protjerivanja iz opština obuhvaćenih sveobuhvatnim UZP-om nije bilo pravno relevantna činjenica koja se morala navesti u Optužnici. Shodno tome, Žalbena vijeće odbija Karadžićevu žalbenu osnovu 30.



U osnovi 31, Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće prekršilo njegovo pravo da on ispita dokaze protiv sebe kada je zaključilo da je odgovoran za 36 zločina iz priloga Optužnici. Konkretno, on tvrdi da se Pretresno vijeće, kada je donijelo zaključke u prilog tim osudama, nedopustivo oslonilo isključivo ili u odlučujućoj mjeri na neprovjerene dokaze u vidu činjenica o kojima je presuđeno i/ili dokaza uvrštenih u skladu sa pravilima 92bis i quater Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ-a. Žalbeno vijeće smatra da bi zahtjev za potkrepljivanje činjenica o kojima je presuđeno nakon što su one već uvrštene u spis dovelo u pitanje svrhu sudske efikasnosti kojoj formalno primanje činjenica na znanje služi. Svojim uopštenim argumentom da je Pretresno vijeće pogriješilo kada se isključivo ili u odlučujućoj mjeri oslonilo na činjenice o kojima je presuđeno Karadžić nije pokazao da je napravljena bilo kakva greška.

Međutim, u odnosu na incidente 27.5 iz Priloga C, 20.4 iz Priloga B i 11.1 iz Priloga E Optužnici, kao i na incident 13 iz Priloga B Optužnici u vezi s ubijanjem jednog zatočenika u zatvoru Kula, te u odnosu na incident 22.5 iz Priloga C Optužnici u vezi sa zlostavljanjem dvojice Muslimana u vojnom objektu u Magaricama, Žalbeno vijeće konstatuje, uz suprotno mišljenje sudije Joensena i sudije de Prada, da je Pretresno vijeće prekršilo Karadžićevo fundamentalno pravo da ispita svjedoke protiv sebe tako što je izreklo osuđujuću presudu, oslonivši se prilikom izvođenja konstatacija o tim događajima isključivo ili u odlučujućoj mjeri na neprovjerene dokaze. Ovom greškom je u nanesena stvarna šteta koja obesnažuje Karadžićeve osude u mjeri u kojoj se one zasnivaju na tim konstatacijama. Shodno tome, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Joensena i sudije de Prada, djelimično prihvata Karadžićevu žalbenu osnovu 31, i poništava osuđujuće presude u onoj mjeri u kojoj one počivaju na gore navedenim incidentima iz priloga Optužnici. Žalbeno vijeće odbija preostali dio Karadžićeve žalbene osnove 31.

D. Sarajevo

Prilikom donošenja osuđujuće presude za krivična djela koja proizlaze iz granatiranja Sarajeva, Pretresno vijeće se oslonilo na svoje konstatacije da je granatiranje od 28. do 19. maja 1992. i od 5. do 8. juna 1992., koje je u Optužnici navedeno kao incidenti 1 i 2 u Prilogu G, bilo "neselektivno" i "nesrazmjerno". Pretresno vijeće je utvrdilo da su se incidenti 1 i 2 iz Priloga G Optužnici odigrali u "čisto urbanom okruženju" i da su "gađana čitava civilna naselja u Sarajevu, pri čemu nije pravljena nikakva razlika između civilnih i vojnih ciljeva".

U žalbenoj osnovi 33 Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kad je konstatovalo da je granatiranje Sarajeva, posebno kad se to odnosi na incidente 1 i 2 iz Priloga G Optužnici, bilo "neselektivno" i "nesrazmjerno".

Žalbeno vijeće podsjeća da u međunarodnom običajnom pravu postoji apsolutna zabrana gađanja civila i smatra da načelo razlikovanja, kad se tumači i primjenjuje u skladu sa članom 51(4) Dopunskog protokola I Ženevskih konvencija, zabranjuje neselektivne napade, odnosno napade koji su po prirodi takvi da pogađaju vojne ciljeve i civile ili civilne objekte bez razlike. Prema tome, pravno je dozvoljeno gađati samo vojne ciljeve. Žalbeno vijeće smatra da konstatacije Pretresnog vijeća odražavaju činjenicu da su u granatiranju gađani vojni ciljevi i civilni objekti, kao i civilno stanovništvo, bez razlike, i to bez obzira na mogućnost da su se pokretni položaji Armije Republike Bosne i Hercegovine možda nalazili u civilnim dijelovima Sarajeva. Žalbeno vijeće konstatuje da Karadžić nije pokazao da postoji greška u zaključcima Pretresnog vijeća da su incidenti 1 i 2 iz Priloga G Optužnici bili neselektivni napadi.

Iz razloga objašnjenih u Presudi, Žalbeno vijeće je ustanovilo da nije nužno ocijeniti da li je Pretresno vijeće pogriješilo u svojoj konstataciji da je granatiranje vezano za incidente 1 i 2 iz Priloga G Optužnici bilo nesrazmjerno jer eventualna greška s tim u vezi ne bi imala uticaja na odluku o krivici i ne bi dovela do neizvršenja pravde. Žalbeno vijeće zato odbija Karadžićevu žalbenu osnovu 33.

U žalbenoj osnovi 34 Karadžić osporava konstataciju Žalbenog vijeća da je VRS 5. februara 1994. u Sarajevu ispalio minobacačku granatu koja je pogodila pijacu Markale, na koju su dolazili civili, prouzročivši smrt najmanje 67 ljudi



i ranjavanje njih više od 140. Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kad je izračunalo upadni ugao granate na osnovu mjerenja izvršenih nakon što je krater remećen i da je nerazumno postupilo jer nije uzelo u obzir dokaze da su ta mjerenja nepouzdana. Iz razloga objašnjenih u presudi, Žalbeno vijeće konstatuje da Karadžić nije pokazao postojanje greške u ocjeni dokaza i konstatacijama Pretresnog vijeća. Žalbeno vijeće zato odbija Karadžićevu žalbeno osnovu 34.

U žalbenim osnovama 36 i 37 Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kad je konstatovalo da je on dijelio zajednički cilj UZP-a vezanog za Sarajevo, i to: (i) zato što se oslonilo na sastanak koji nikada nije održan; (ii) zato što je zanemarilo dokaze o njegovim naređenjima kojima se zabranjuje gađanje civila; i (iii) prilikom ocjene njegovog znanja o napadima na civile.

Žalbeno vijeće smatra da Karadžićeva tvrdnja da bi eventualna greška u vezi sa sastankom održanim krajem maja 1992. poništila odluku o krivici nije uvjerljiva. Pretresno vijeće je konstatovalo da se plan granatiranja i snajperskog djelovanja po gradu realizovao krajem maja 1992. i taj zaključak ne zavisi od Karadžićevog učešća na sastanku krajem maja 1992. Pretresno vijeće je takođe ustanovilo da je prije tog sastanka Karadžić podržao Mladića i njegov plan granatiranja i snajperskog djelovanja po Sarajevu kada je glasao da on postane komandant VRS-a 12. maja 1992., nakon što je Mladić rukovodstvu bosanskih Srba prezentovao svoju strategiju za Sarajevo, koja je uključivala opsadu i gađanje grada iz mnogobrojnog teškog oruđa. Nadalje, Pretresno vijeće se oslonilo na druge faktore od kritične važnosti za konstataciju o Karadžićevom slaganju s UZP-om vezanim za Sarajevo i doprinosu tom UZP-u, koja stoji bez obzira na to kakvi su zaključci Pretresnog vijeća o njegovom učešću na sastanku krajem maja 1992.

Žalbeno vijeće podsjeća da je prilikom utvrđivanja Karadžićeve namjere u vezi sa zločinima koji proizlaze iz UZP-a vezanog za Sarajevo Pretresno vijeće ocijenilo mnogobrojne izjave i naređenja koja su izdali Karadžić i drugi, uključujući ona kojima se srpskim snagama u Sarajevu nalaže da ne gađaju civile i da poštuju ratno pravo. Pretresno vijeće je primilo k znanju i detaljno razmotrilo skoro sva naređenja na koja se poziva Karadžić i Žalbeno vijeće smatra da Karadžić samo nudi jedno alternativno tumačenje dokaza, a da nije pokazao postojanje greške.

Isto tako, Žalbeno vijeće smatra da nema merituma u Karadžićevoj tvrdnji da su njegovi politički motivi nevažni za ocjenjivanje njegove namjere. Kontekst u kojem je Karadžić izdavao naređenja kojima zabranjuje gađanje civila u Sarajevu direktno je relevantan za to jesu li njegovi potezi odražavali njegovu stvarnu brigu za njihovu sigurnost. Pretresno vijeće je s tim u vezi razumno konstatovalo da je Karadžić izdavao takva naređenja dok je pregovarao sa stranim diplomatima, kad je pristajao na prekide vatre, kad se našao pod pritiskom međunarodne zajednice ili kad su mu prijetili vazдушnim napadima. Isto tako, Pretresno vijeće je razumno zaključilo da naređenja kojima se zabranjuje gađanje civila ne pokazuju da se Karadžić nije slagao sa granatiranjem i snajperskim djelovanjem po Sarajevu, nego da su se ta dejstva odvijala u trenucima kada mu to nije odgovaralo. U tom kontekstu bilo je razumno utvrditi da su relevantna naređenja bila "politički motivisana". Karadžić nije pokazao da je Pretresno vijeće napravilo grešku u ocjeni njegovih naređenja prilikom utvrđivanja njegove namjere da počinu ubistvo, mučenje i protivpravne napade na civile, a u vezi sa UZP-om vezanim za Sarajevo.

Kad je riječ o njegovom znanju o napadima na civile, Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u svojoj ocjeni zato što se usredotočilo na informacije koje je on primao, a ne na informacije kojima je on "razumno vjerovao". Iz razloga objašnjenih u Presudi, Žalbeno vijeće smatra da su Karadžićevi argumenti neuvjerljivi. Žalbeno vijeće stoga odbija Karadžićeve žalbene osnove 36 i 37.

E. Srebrenica

Za više informacija stupite u kontakt sa Službom za odnose s javnošću

u Arushi, Tel.: +255 (0)27 256 5376

u Haagu, Tel.: +31 (0)70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Pratite nas na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.irmct.org



Pretno vijeće je konstatovalo da je UZP vezan za Srebrenicu počeo postojati kad je Srebrenica pala 11. jula 1995. i da je zajednički plan bio eliminisati bosanske Muslimane u Srebrenici – prvo putem prisilnog uklanjanja žena, djece i staraca bosanskih Muslimana, a kasnije putem ubijanja muškaraca i dječaka.

U žalbenim osnovama 38 i 39 Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kad je konstatovalo da je on dijelio zajednički cilj UZP-a vezanog za Srebrenicu, i to na osnovu: (a) Direktive br. 7 koju je izdao 8. marta 1995., (b) ograničavanja humanitarne pomoći; (c) tri naređenja koja je izdao 11. jula 1995; i (d) činjenica na osnovu kojih je ustanovljeno prisilno premještanje.

Pretresno vijeće je konstatovalo da je Karadžić 8. marta 1995. izdao Direktivu br. 7, jednu strogo povjerljivu direktivu koja sadrži dio u kojem se Drinskom korpusu naređuje sljedeće: “Stvoriti uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnjeg opstanka i života mještana u Srebrenici i Žepi”. Pretresno vijeće je konstatovalo da taj dio teksta pokazuje namjeru da se bosansko muslimansko stanovništvo prisili da napusti Srebrenicu i Žepu. Pretresno vijeće je nadalje konstatovalo da je, najkasnije u vrijeme izdavanja Direktive br. 7, Karadžić imao dugoročnu strategiju čiji je cilj bilo prisilno uklanjanje bosanskih Muslimana iz Srebrenice putem namjernog ograničavanja humanitarne pomoći, kao i otvaranjem vatre na enklavu od strane snaga bosanskih Srba.

Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kad je konstatovalo da je on namjeravao da ukloni bosansko muslimansko stanovništvo Srebrenice zato što nije razmotrilo njegovu tvrdnju i dokaze koji je potkrepljuju da je on Direktivu br. 7 potpisao, a da je nije pročitao, niti je bio svjestan gore pomenutog dijela teksta.

Imajući u vidu dokaze koje je razmotrilo Pretresno vijeće, a pogotovo dokaze o važnosti Direktive br. 7, dokaze o Karadžićevoj ulozi u sastavljanju sedam glavnih direktiva VRS-u, uključujući Direktivu br. 7, o tome da je Karadžić prihvatio tu direktivu kao svoju, kao i njegovo priznanje da ju je pregledao i odobrio, Žalbena vijeće konstatuje da Pretresno vijeće nije pogriješilo kad se oslonilo na taj dio teksta u Direktivi br. 7 prilikom utvrđivanja Karadžićeve namjere da prisili bosansko muslimansko stanovništvo da napusti Srebrenicu i Žepu.

Kad je riječ o humanitarnoj pomoći, Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće zanemarilo i pogrešno protumačilo relevantne dokaze kad je konstatovalo da mu je putem Državnog komiteta, koji je osnovao i ovlastio da odobrava humanitarne konvoje, imao kontrolu nad konvojima i da se on tom kontrolom služio da bi ograničavao humanitarnu pomoć za Srebrenicu. On takođe tvrdi da konstatacija da se on tom kontrolom služio da bi ograničavao humanitarnu pomoć za Srebrenicu nije bila jedini mogući zaključak koji se mogao izvesti na osnovu dokaza jer je drugi zaključak to da su vojnici na nižim nivoima samoinicijativno opstruirali konvoje.

Žalbena vijeće konstatuje da dokazi na koje se Karadžić oslanja ne potkrepljuju njegove tvrdnje i da on nije pokazao da je Pretresno vijeće zanemarilo relevantne dokaze. Prilikom donošenja svojih konstatacija Pretresno vijeće je razmotrilo dokaze koji pokazuju da se nakon izdavanja Direktive br. 7 dostava humanitarne pomoći u značajnoj mjeri smanjila, da su se uslovi u Srebrenici pogoršali do “katastrofalnih razmjera”, i da su do kraja juna 1995. neki od stanovnika tog mjesta umrli od gladi. Imajući u vidu dokaze koje je Pretresno vijeće razmotrilo prilikom donošenja zaključka da je Direktiva br. 7 realizovana putem smanjenja humanitarne pomoći koja je stizala do Srebrenice, Karadžić nije pokazao da je zaključak Pretresnog vijeća neutemeljen ili na drugi način nerazuman.

U vezi sa Karadžićevom tvrdnjom da nijedno razumno pretresno vijeće ne bi moglo isključiti mogućnost da su vojnici na nižim položajima bili ti koji su opstruirali konvoje bez njegovog znanja o tome, Karadžić predlaže alternativni zaključak, no svoju argumentaciju ničim ne potkrepljuje niti ne upućuje na osnovu za izvođenje takvog zaključka u sudskom spisu.



Žalbena vijeće stoga konstatuje da Karadžić nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je konstatovalo da je Karadžić provodio Direktivu br. 7 time što je onemogućio pristup humanitarnoj pomoći u Srebrenicu.

Karadžić takođe osporava oslanjanje Pretresnog vijeća na tri naređenja koja je izdao odmah nakon pada enklave 11. jula 1995. To su (a) naređenje kojim se imenuje Deronjić za civilnog komesara za Srebrenicu, sa zadatkom da uspostavi opštinske organe vlasti bosanskih Srba i stanicu javne bezbjednosti bosanskih Srba i da osigura njihovo efikasno funkcionisanje; (b) naređenje Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske da formira stanicu javne bezbjednosti u "Srpskoj Srebrenici" i (c) naređenje da od tog trenutka nadalje samo Državni komitet može da odobri prolazak humanitarnih konvoja, nakon konsultacija s Karadžićem.

Pretresno vijeće je konstatovalo da je uspostavljanje struktura bosanskih Srba u Srebrenici ukazivalo na to da je postojala namjera da se bosanski Muslimani trajno uklone iz enklave i da je naređenje u vezi s odobravanjem prolaska humanitarnih konvoja u praktičnom smislu značilo ograničenje pristupa međunarodne zajednice enklavi. Iz razloga izloženih u Presudi, Žalbena vijeće konstatuje da Karadžić nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo jer se oslonilo na ta tri naređenja kada je konstatovalo da je on dijelio zajednički cilj da se prisilnim uklanjanjem bosanski Muslimani eliminišu iz Srebrenice.

Karadžić takođe tvrdi da nije znao za okolnosti na koje se Pretresno vijeće oslonilo kada je konstatovalo da je premještanje bosanskih Muslimana bilo prisilno. Kako se objašnjava u Presudi, Žalbena vijeće ne vidi da postoji greška Pretresnog vijeća s tim u vezi. Žalbena vijeće stoga odbija Karadžićeve žalbene osnove 38 i 39.

U žalbenoj osnovi 40 Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je konstatovalo da je on dijelio prošireni zajednički cilj u okviru UZP-a vezanog za Srebrenicu da se pobiju vojno sposobni muškarci i dječaci, bosanski Muslimani. Konkretno, on tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u sljedećem: (a) kada je izvelo zaključak da je on naredio da se zarobljenici prebace u Zvornik, gdje su kasnije ubijeni; (b) kada je zaključilo da je on u to vrijeme znao da se u Srebrenici odvija ubijanje; i (c) kada se oslonilo na njegove aktivnosti nakon pogubljenja u Srebrenici kako bi utvrdilo njegovu namjeru.

Žalbena vijeće je razmotrilo faktore i dokaze na koje se Karadžić oslonio u prilog alternativnom zaključku koji sugeriše, a to je da je on izdao uputstvo da se zatočeniци prebace u Batković, no primjećuje da Karadžić u stvari ponavlja svoje neslaganje s ocjenom relevantnih dokaza koju je iznijelo Pretresno vijeće i pritom ne ukazuje ni na kakvu grešku. Uzimajući u obzir konstatacije Pretresnog vijeća po pitanju Karadžićevog aktivnog nadzora nad operacijom ubijanja, realizacije plana koji su provodili njegovi potčinjeni, uloge njegovih bliskih saradnika na terenu, činjenice da je on s njima održavao redovne kontakte tokom cjelokupnog provođenja operacije ubijanja, kao i činjenice da su zatočeniци prebačeni u Zvornik, gdje su pogubljeni, Žalbena vijeće konstatuje da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je zaključilo da je jedini razuman zaključak koji se može izvesti iz ukupnih dokaza taj da je Karadžić naredio da se zatočeniци prebace u Zvornik.

Kako se objašnjava u Presudi, Žalbena vijeće konstatuje nadalje da Karadžić nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je konstatovalo da je on imao saznanja o ubijanjima i događajima na terenu u Srebrenici u vrijeme kada su se oni odvijali i kada se oslonilo na njegove aktivnosti nakon pogubljenja u Srebrenici kao osnovu za utvrđivanje njegove namjere. Žalbena vijeće stoga konstatuje da Karadžić nije pokazao da postoji greška u konstataciji Pretresnog vijeća da se on složio s proširenjem zajedničkog cilja kako bi taj cilj obuhvatio ubijanje muškaraca i dječaka, bosanskih Muslimana iz Srebrenice. Na osnovu gore navedenog, Žalbena vijeće odbija Karadžićevu žalbenu osnovu 40.

U svojoj osnovi 41, Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je izvelo zaključak o njegovoj genocidnoj namjeri zato što je pogrešno ocijenilo dokaze i izvedene zaključke. Karadžić ostaje pri stavu da njegova odluka kojom je dopustio lokalnom osoblju UNPROFOR-a da napusti Srebrenicu pokazuje da on nije imao namjeru da



svaki vojnosposobni bosanski Musliman iz Srebrenice bude ubijen. S tim u vezi, Žalbena vijeće ponavlja da dokazi o ograničenoj i selektivnoj pomoći nekolicini pojedinaca ne sprečava razumnog presuditelja o činjenicama da razumno izvede zaključak o postojanju neophodne namjere za počinjenje genocida.

U vezi s Karadžićevom tvrdnjom da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je konstatovalo da je on želio zatvoriti koridor u blizini Zvornika koji je otvoren 16. jula 1995. kako bi se omogućilo bosanskim Muslimanima da slobodno prođu do teritorije pod kontrolom bosanskih Muslimana, Žalbena vijeće napominje da Karadžić pogrešno prikazuje ocjene i konstatacije Pretresnog vijeća, kako se objašnjava u Presudi.

Što se tiče Karadžićevog argumenta da je Pretresno vijeće pogrešno protumačilo ono što je izjavio pred Skupštinom bosanskih Srba 6. augusta 1995., Žalbena vijeće napominje da se Pretresno vijeće u svojoj konstataciji da je Karadžić dijelio namjeru da svaki muškarac, bosanski Musliman iz Srebrenice, bude ubijen oslonilo na žaljenje koje je on izrazio u vezi s činjenicom da su neki muškarci, bosanski Muslimani, uspjeli proći kroz linije bosanskih Srba. Žalbena vijeće konstatuje da je Karadžić ponudio tek jedno alternativno tumačenje dokaza i da nije uspio pokazati da postoji greška.

I konačno, suprotno Karadžićevoj tvrdnji, Pretresno vijeće se pri donošenju zaključka da je on imao genocidnu namjeru nije oslonilo isključivo na njegovo znanje o pogubljenjima i to što nije ništa preduzeo da ih spriječi. Konstatacija Pretresnog vijeća o Karadžićevoj genocidnoj namjeri počiva na Karadžićevom znanju o pogubljenjima, kao i na njegovom pristanku da se provede plan. Na to ukazuje njegovo naređenje da se zatočenici premjeste u Zvornik, gdje su ubijeni, i njegov propust da interveniše kako bi zaustavio ili spriječio ubijanja u periodu od večeri 13. jula do 17. jula 1995.

S obzirom na sve rečeno, Žalbena vijeće konstatuje da Karadžić nije pokazao da u zaključcima Pretresnog vijeća o njegovoj *mens rea* za genocid postoji greška. Žalbena vijeće stoga odbija Karadžićevu žalbenu osnovu 41.

U svojim osnovama 42 i 43, Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo kako je on znao za ubijanje nakon pada srebreničke enklave 13. jula 1995. i kada ga je s njima u vezi osudilo kao nadređenog.

Žalbena vijeće napominje da Karadžić pogrešno prikazuje konstataciju Pretresnog vijeća da je on znao za ubijanje počinjeno 13. jula 1995. Konkretno, Pretresno vijeće je konstatovalo da je Karadžić znao za ubijanje u skladištu u Kravici i da je imao razloga da zna da je počinjeno i drugo ubijanje. Time što tvrdi da nije bio informisan o razmjerima ili zločinačkom karakteru tog ubijanja i da nije imao razloga da za njega zna, Karadžić tek izražava svoje neslaganje s konstatacijama Pretresnog vijeća i ocjenom relevantnih dokaza, pri čemu ne ukazuje ni na kakvu grešku. Osim toga, Karadžićeva tvrdnja da je Pretresno vijeće na osnovu spisa trebalo da izvede zaključak da taj incident njemu nije bio opisan na način koji povlači njegovu obavezu da istraži i kazni izvršioce nije ni uvjerljiva niti razumna. Pretresno vijeće je ispravno utvrdilo da je primanje na znanje informacije o ubijanju između 755 i 1016 muškaraca, bosanskih Muslimana, koje su držale snage pod njegovom kontrolom u skladištu u Kravici bilo dovoljno da sa sobom povuče njegovu obavezu da istraži taj i druge s tim povezane zločine u Srebrenici i da kazni izvršioce. Karadžićeva tvrdnja da je Pretresno vijeće pretpostavilo da je on znao za zločine jednostavno zato što je on bio "predsjednik", nije uvjerljiva. Pretresno vijeće je ocijenilo konkretne okolnosti i, kako se kaže gore u tekstu, konstatovalo je da je Karadžić znao za masovno ubijanje koje se odvijalo u skladištu u Kravici, te je razumno utvrdilo kako je on imao razloga da zna za drugo ubijanje koja su vršili njegovi potčinjeni. Karadžić s ovim u vezi nije pokazao nikakvu grešku.

Žalbena vijeće konstatuje da Karadžić nije pokazao grešku u ocjeni njegove *mens rea* koju je Pretresno vijeće napravilo u svrhu utvrđivanja njegove krivice kao nadređenog u vezi s ubijanjem koje je počinjeno prije nego što se Karadžić složio s proširenjem sredstava za eliminisanje bosanskih Muslimana u Srebrenici 13. jula 1995. Na osnovu gore navedenog, Žalbena vijeće odbija Karadžićeve žalbene osnove 42 i 43.



F. Uzimanje talaca

U žalbenim osnovama 44 i 45, Karadžić osporava konstatacije Pretresnog vijeća vezane za uzimanje talaca. Pretresno vijeće je konstatovalo da je od 25. maja do 18. juna 1995. postojao UZP vezan za taoce sa ciljem uzimanja osoblja UN-a za taoce kako bi se NATO prisilio da se uzdrži od udara na ciljeve bosanskih Srba. Pretresno vijeće je takođe konstatovalo da su bosanski Srbi zatočili preko 200 vojnika UN-a, odveli ih na razne lokacije, uključujući i neke od vojnog značaja, i prijetili da će im nauditi, da će ih ubiti ili nastaviti da ih drže u zatočenju ukoliko NATO ne obustavi vazdušne napade.

Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je konstatovalo je on dijelio zajednički cilj i namjeru da se izvrši uzimanje talaca, i to zbog sljedećeg: (i) nema dokaza da je on iznio ili odobrio prijetnje da će osoblje UN-a da bude ubijeno ili povrijeđeno; i (ii) osoblje UN-a bilo je zatočeno na zakonit način.

Žalbeno vijeće podsjeća da se Pretresno vijeće nije oslanjalo na Karadžićeve prijetnje kada je utvrdilo *actus reus* za zločin uzimanja talaca. Pretresno vijeće je konstatovalo da je Karadžić prijetio i namjeravao prijetiti osoblju UN-a na osnovu toga što je, između ostalog: (i) izjavio u televizijskom intervjuu da će se "svaki pokušaj da se zatočeno osoblje UN-a oslobodi 'dovesti do katastrofe' i 'pokolja'"; (ii) u istom intervjuu je zaprijetio da će pooštriti odgovor bosanskih Srba ako UN naredi dalje vazdušne napade NATO-a; (iii) upozorio je UNPROFOR da će tretirati vojnike UN-a "kao neprijatelje" u slučaju da NATO izvede vazdušne napade; (iv) naredio je da se aktivira odluka da VRS "hapsi sve što je strano na teritoriji RS", da sa vojnim osobljem postupa kao s ratnim zarobljenicima i "drži ih kao taoce"; i (v) odobrio je nalog da se zatočeno osoblje UN-a drži na strateškim lokacijama koje su bile potencijalne mete vazdušnih udara. Iz razloga objašnjenih u Presudi, Žalbeno vijeće konstatuje da Karadžić nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je konstatovalo da je on dijelio zajednički cilj UZP-a vezanog za uzimanje talaca i da je namjeravao da se upute prijetnje osoblju UN-a kako bi se spriječili dalji vazdušni napadi NATO-a.

U pogledu Karadžićevog argumenta da je Pretresno vijeće pogriješilo kada nije konstatovalo da je protivpravno zatočenje jedno od obilježja uzimanja talaca i da je, po njegovom mišljenju, osoblje UN-a bilo zatočeno na zakonit način, Žalbeno vijeće podsjeća na apsolutnu zabranu uzimanja za taoce bilo koga ko aktivno ne učestvuje u neprijateljstvima, uključujući i zatočene osobe, nezavisno od njihovog statusa prije zatočenja. U tom smislu, ako su zatočene osobe van borbenog stroja, to automatski povlači zaštitu iz Zajedničkog člana 3, uključujući zabranu da se te osobe uzimaju kao taoći. Stoga pitanje da li je zatočenje osoblja UN-a bilo zakonito ili nije ne utiče na primjenjivost zabrane uzimanja talaca u skladu sa Zajedničkim članom 3. Iz tog razloga, Žalbeno vijeće odbija Karadžićeve argumente po ovom pitanju.

Žalbeno vijeće stoga konstatuje da se u ovom slučaju zabrana uzimanja talaca odnosi na osoblje UN-a i odbacuje Karadžićeve žalbene osnove 44 i 45.

G. Žalba tužilaštva

U svojoj prvoj žalbenoj osnovi, tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je konstatovalo da nema dovoljno dokaza da se utvrdi kako dokazane radnje progona, za koje se optuženi tereti u tački 3 Optužnice, kao i zločini ubistva i istrebljenja, za koja se tereti u tačkama 4, 5 i 6 Optužnice, spadaju u sveobuhvatni UZP da se trajno uklone bosanski Muslimani i bosanski Hrvati s područja na koja su bosanski Srbi polagali pravo (isključeni zločini).

Pretresno vijeće je konstatovalo da se na osnovu dokaza može izvesti i drugi razuman zaključak, naime, da Karadžić nije namjeravao da ti zločini budu počinjeni, ali da za to nije mario dovoljno da bi obustavio provođenje



zajedničkog plana. Zbog toga je Pretresno vijeće Karadžića osudilo na osnovu odgovornosti po trećoj kategoriji udruženog zločinačkog poduhvata, i to za svako od "Isključenih zločina".

Žalbeno vijeće podsjeća da, iako znanje nekog optuženog o konkretnim zločinima zajedno sa daljim učešćem u ostvarivanju zajedničkog plana iz koga ti zločini proizlaze, može biti osnova za zaključak da je taj optuženi dijelio potrebnu namjeru za date zločine, to ne nameće nužno takav zaključak. Osim toga, kada se o namjeri zaključuje na osnovu posrednih dokaza, taj zaključak mora biti jedini razuman zaključak koji se može izvesti na osnovu raspoloživih dokaza. Žalbeno vijeće zato konstatuje, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, da tužilaštvo nije pokazalo grešku Pretresnog vijeća u ovom pogledu.

Iz razloga navedenih u Presudi, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, zaključuje, da nijedna od konstatacija na koje se oslanja tužilaštvo ne upućuje na to da je jedini razumni zaključak taj da su isključeni zločini bili dio zajedničkog plana. Žalbeno vijeće će se sada osvrnuti na pitanje da li ove konstatacije kumulativno dovode do takvog zaključka. Razumni presuditelj o činjenicama mogao bi zaključiti da ove konstatacije, uzete kumulativno, idu u prilog zaključku da su neka ili sva isključeni zločini bili dio zajedničkog cilja. Međutim, Žalbeno vijeće smatra, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, da Pretresno vijeće nije pogriješilo kada je konstatovalo da ti činjenični zaključci ne nameću takav zaključak kao jedini razumni. S obzirom na ovaj zaključak Žalbenog vijeća, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, Žalbeno vijeće odbija žalbenu osnovu 1 žalbe tužilaštva.

U svojoj drugoj žalbenoj osnovi, tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kad nije utvrdilo da su bosanski Muslimani i bosanski Hrvati bili podvrgnuti destruktivnim uslovima života u smislu člana 4(2)(c) Statuta MKSJ-a. Konkretno, tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada nije iznijelo obrazloženo mišljenje i/ili kada je neadekvatno kategoriziralo svoju analizu dokaza. Kao što je objašnjeno u Presudi, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, u ovoj tvrdnji ne nalazi nikakav meritum.

Tužilaštvo takođe tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je ustanovilo da potrebna obilježja iz člana 4(2)(c) Statuta MKSJ-a nisu utvrđena u vezi s određenim zatočeničkim objektima u opštinama navedenim u tački 1 Optužnice (opštine iz tačke 1 Optužnice). Žalbeno vijeće se s tim ne slaže. Prvostepena presuda odražava opsežnu ocjenu Pretresnog vijeća kako diskriminatornih, tako i destruktivnih uslova u kojima su relevantni zatočenički objekti funkcionisali. I mada tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće te faktore ignorisalo, Žalbeno vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće konstatovalo kako ti uslovi pokazuju postojanje diskriminatorne namjere i da su dovoljni da se utvrdi progon, djelimično na osnovu okrutnog i nehumanog postupanja. Međutim, proganjanje i teško zlostavljanje na koje upućuju ovi dokazi i koji su navedeni u konstatacijama Pretresnog vijeća, nisu naveli Pretresno vijeće da kao jedini moguć izvede zaključak da se radi o smišljenom nametanju životnih uslova smišljenih da dovedu do fizičkog uništenja grupa bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata kao takvih. Žalbeno vijeće zaključuje, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, da tužilaštvo nije pokazalo da je Pretresno vijeće pogrešno ocijenilo dokazni spis kad nije konstatovalo da obilježja iz člana 4(2)(c) Statuta MKSJ-a nisu dokazana izvan razumne sumnje. Zbog toga Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, odbija žalbenu osnovu 2 žalbe tužilaštva.

U svojoj trećoj žalbenoj osnovi, tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kad nije konstatovalo da su Karadžić i drugi članovi sveobuhvatnog UZP-a imali genocidnu namjeru, za koju se tereti u tački 1 Optužnice. Tužilaštvo iznosi argument da je Pretresno vijeće pogriješilo u svojoj ocjeni obrasca zločina, kao i konkretnih izjava i ponašanja Karadžića i drugih članova sveobuhvatnog UZP.

U pogledu navodnih grešaka vezanih za obrazac zločina, kako je objašnjeno u Presudi, Žalbeno vijeće zaključuje, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, da tužilaštvo nije uspjelo da pokaže nikakvu grešku u ocjeni Pretresnog vijeća.



Žalbena vijeće takođe odbacuje tvrdnju da je Pretresno vijeće pogriješilo u primjeni prava pri ocjeni izjava i ponašanja Karadžića i drugih članova sveobuhvatnog UZP-a. Žalbena vijeće se nije uvjerilo da je Pretresno vijeće zanemarilo bilo koji od dokaza na koje se oslonilo tužilaštvo, niti da je nužno moralo donijeti zaključak da je genocidna namjera jedini razumni zaključak koji se može izvesti na osnovu izjava i ponašanja Karadžića i drugih članova sveobuhvatnog UZP-a, kao i na osnovu obrasca zločina počinjenih u opštini Prijedor. U ovom pogledu Žalbena vijeće smatra da dokazi o etničkoj pristrasnosti, ma koliko za osudu oni bili, ne dokazuju nužno genocidnu namjeru. Prvostepena presuda pokazuje da se Pretresnog vijeće pridržavalo ovog načela. S obzirom na gore navedeno, Žalbena vijeće, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, ne može zaključiti da je jedini razumni zaključak koji razumni presuditelj o činjenicama može izvesti na osnovu izjava i ponašanja na koje se poziva tužilaštvo jeste da izjave i ponašanje Karadžića i drugih članova UZP-a pokazuju namjeru da se unište grupe bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata kao takve u opštinama iz tačke 1 Optužnice. Na osnovu gore navedenog, Žalbena vijeće, uz suprotno mišljenje sudije de Prada, odbija žalbeni osnovu 3 žalbe tužilaštva.

H. Odmjeravanje kazne

I Karadžić i tužilaštvo su uložili žalbe na kaznu od 40 godina zatvora koju je izreklo Pretresno vijeće. Karadžić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je odbilo da konstatuje da postoji nekoliko olakšavajućih okolnosti. Što se tiče navodnog propusta Pretresnog vijeća da uzme u obzir Karadžićevu nepripremljenost i nedostatak kontrole tokom rata, Žalbena vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće izričito primilo k znanju njegove tvrdnje, ali je zaključilo da njegovu navodnu neobučenosť i nepripremljenost za rat nije smatralo olakšavajućom okolnošću s obzirom da je konstatovalo da je on imao ovlaštenja nad snagama bosanskih Srba i relevantnim političkim i državnim organima. Tvrdeći da je on bio “psihijatar i pjesnik, bez vojnih znanja” Karadžić zanemaruje činjenicu da je Pretresno vijeće iznijelo opširne konstatacije o njegovim ovlaštenjima nad snagama bosanskih Srba i o njegovoj centralnoj ulozi u četiri udružena zločinačka poduhvata.

Što se tiče Karadžićevih tvrdnji u vezi s njegovim dobrim ponašanjem za vrijeme rata, Žalbena vijeće primjećuje da je Pretresno vijeće primilo k znanju Karadžićevu tvrdnju s tim u vezi i konstatovalo da Vijeće, s obzirom na težinu njegovih zločina i njegovu centralnu ulogu u njima, “nije smatralo da njegovo ponašanje tokom rata na bilo koji način predstavlja olakšavajući faktor”. Žalbena vijeće takođe podsjeća na konstataciju Pretresnog vijeća da je Karadžićevo učešće bilo ključno za krivična djela počinjena u ostvarivanju četiri UZP-a. S obzirom na to, kao i iz drugih razloga izloženih u Presudi, Žalbena vijeće konstatuje da Karadžić nije pokazao da postoji ikakva greška u ocjeni koju je Pretresno vijeće dalo u vezi s olakšavajućim okolnostima i odbija Karadžićeve žalbene osnove 47 i 50.

U svojoj žalbi u vezi sa kaznom tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće zloupotrijebilo svoju diskreciju kada je izreklo kaznu od 40 godina zatvora i traži da se Karadžićeva kazna poveća na doživotnu kaznu zatvora. Tužilaštvo tvrdi da kazna od 40 godina zatvora ne odražava konstatacije Pretresnog vijeća i njegovu analizu težine Karadžićevih zločina i njegove odgovornosti za najveću i najtežu grupu zločina koja je ikada stavljena na teret ijednom pojedincu pred MKSJ-om. S obzirom na zaključke Pretresnog vijeća u vezi s razmjerama Karadžićevih zločina, Žalbena vijeće se slaže sa stavom tužilaštva i smatra da kazna zatvora u trajanju od 40 godina neadekvatno odražava izuzetnu težinu Karadžićevih zločina, kao i njegovu centralnu i ključnu ulogu u četiri udružena zločinačka poduhvata.

Nesklad između težine Karadžićevih zločina i njegove kazne od 40 godina zatvora je očigledna kada se Karadžićevi zločini i kazna koja mu je izrečena uporede sa doživotnom kaznom izrečenom Tolimiru, Beari, Popoviću i Galiću za njihovu odgovornost za tek dio Karadžićevih zločina. Žalbena vijeće napominje da Pretresno vijeće nije izričito uzelo u obzir ove predmete dok je odmjeravalo Karadžićevu kaznu. Činjenica da su Tolimiru, Beari, Popoviću i Galiću izrečene doživotne kazne zatvora za učešće u tek jednom od četiri udružena zločinačka poduhvat koja ovaj



predmet obuhvata, kao i činjenica da su oni bili potčinjeni Karadžiću, dodatno pokazuje da je Karadžiću izrečena kazna od 40 godina neadekvatna.

S obzirom na gore navedeno, Žalbena vijeće smatra da kazna od 40 godina koju je izreklo Pretresno vijeće podcjenjuje izuzetnu težinu Karadžićeve odgovornosti i njegovu ključnu ulogu u “najstrašnijim zločinima” počinjenim tokom čitavog perioda sukoba u Bosni i Hercegovini, koji su bili zapaženi po “samim razmjerima” i “sistematskoj okrutnosti”. U okolnostima ovog predmeta, kazna koju je izreklo Pretresno vijeće toliko je nerazumna i očigledno nepravična da Žalbena vijeće može samo zaključiti da je Pretresno vijeće propustilo da na ispravan način primjeni svoje diskreciono ovlaštenje.

Žalbena vijeće konstatuje, uz protivno mišljenje sudije de Prada i sudije Rosa, da je Pretresno vijeće napravilo primjetnu grešku i da je zloupotrijebilo svoje diskreciono ovlaštenje kada je izreklo kaznu od samo 40 godina zatvora. Žalbena vijeće, uz protivno mišljenje sudije de Prada i sudije Rosa, stoga usvaja žalbenu osnovu 4 tužilaštva.

Žalbena vijeće podsjeća da je djelimično, uz protivno mišljenje sudije Joensena i sudije de Prada, usvojilo žalbenu Karadžićevu osnovu 31 i poništilo njegove osude u vezi s sveobuhvatnim UZP-om u mjeri u kojoj se one zasnivaju na incidentima 27.5 iz Priloga C, 20.4 iz Priloga B, 13.1 iz Priloga B djelimično, 22.5 iz Priloga C djelimično, i 11.1 iz Priloga E Optužnici. Bez obzira na to, Žalbena vijeće je odbacilo sve druge aspekte Karadžićeve žalbe i potvrđuje preostale osude za genocid, progon, istrebljenje, ubistvo, deportaciju i druga nehumana djela (prisilno premještanje) kao zločine protiv čovječnosti, kao i za ubistvo, terorisanje, protivpravne napade na civile i uzimanje talaca kao kršenje zakona i običaja ratovanja, u vezi s njegovim učešćem u sveobuhvatnom UZP-u, UZP-u vezanom za Sarajevo, UZP-u vezanom za Srebrenicu i UZP-u vezanom za taoce. Žalbena vijeće nadalje podsjeća da je, uz protivno mišljenje sudije de Prada i sudije Rosa, usvojilo žalbenu osnovu 4 tužilaštva.

I. Dispozitiv

Iz gore navedenih razloga, **ŽALBENO VIJEĆE,**

NA OSNOVU člana 23 Statuta i pravila 144 Pravilnika,

IMAJUĆI U VIDU pismene argumente strana u postupku i njihovu usmenu argumentaciju iznesenu na žalbenom pretresu 23. i 24. aprila 2018.,

ZASJEDAJUĆI na javnoj sjednici,

USVAJA, uz protivno mišljenje sudije Joensena i sudije de Prada, Karadžićevu žalbenu osnovu 31, djelimično, i **PONIŠTAVA**, uz protivno mišljenje sudije Joensena i sudije de Prada, Karadžićeve osude u onoj mjeri u kojoj se one zasnivaju na incidentima 27.5 iz Priloga C, 20.4 iz Priloga B, 13.1 iz Priloga B djelimično, 22.5 iz Priloga C djelimično, i 11.1 iz Priloga E Optužnici,

ODBACUJE Karadžićevu žalbu u svim drugim aspektima,

POTVRĐUJE Karadžićeve preostale osude, na osnovu člana 1 Statuta i članova 7(1) i 7(3) Statuta MKSJ-a, za genocid, progon, istrebljenje, ubistvo, deportaciju i druga nehumana djela (prisilno premještanje) kao zločine protiv čovječnosti, kao i za ubistvo, terorisanje, protivpravne napade na civile i uzimanje talaca kao kršenje zakona i običaja ratovanja, u vezi s njegovim učešćem u sveobuhvatnom UZP-u, UZP-u vezanom za Sarajevo, UZP-u vezanom za Srebrenicu i UZP-u vezanom za taoce.



USVAJA, uz protivno mišljenje sudije de Prada i sudije Rosa, žalbenu osnovu 4 tužilaštva,

ODBACUJE, uz protivno mišljenje sudije de Prada, žalbu tužilaštva u svim drugim aspektima,

UKIDA, uz protivno mišljenje sudije de Prada i sudije Rosa, kaznu od 40 godina zatvora i **IZRIČE**, uz protivno mišljenje sudije de Prada i sudije Rosa, kaznu doživotnog zatvora, pri čemu će se u kaznu uračunati, na osnovu pravila 125(C) i 131 Pravilnika, vrijeme koje je Karadžić već proveo u pritvoru od njegovog hapšenja 21. jula 2008.,

ODLUČUJE da ova Presuda odmah stupa na snagu, na osnovu pravila 145(A) Pravilnika,

NALAŽE da će, u skladu s pravilima 127(C) i 131 Pravilnika Karadžić ostati pod nadzorom Mehanizma dok se ne dovrši organizacija njegovog prebacivanja u državu u kojoj će izdržavati kaznu.

Sudija Vagn Joensen prilaže djelimično protivno i izdvojeno saglasno mišljenje.

Sudija José Ricardo de Prada Solaesa prilaže djelimično protivno mišljenje.
